Nijmegen, 15 september 2021

Geachte raad,

Mensen met een fysieke beperking hebben in Nijmegen behoefte aan meer rolstoeltoegankelijke woningen, die bovendien aan hogere eisen voldoen. Dit verdient een plaats in de prestatieafspraken die de gemeente met de corporaties maakt.

Te krap en te weinig divers

De woningnood in Nederland is groot. Ook in Nijmegen is dat het geval. Tegelijkertijd groeit het aantal mensen die behoefte hebben aan een vorm van wonen en zorg. Zij willen graag zolang mogelijk zelfstandig kunnen wonen. Dan gaat het niet alleen om ouderen, maar ook om mensen met een beperking die behoefte hebben aan een rolstoelgeschikte woning. Het aanbod van deze woningen is in Nijmegen te krap en kent te weinig diversiteit.
In het woonbehoeftenonderzoek uit 2019 is het onderwerp wonen met zorg niet bekeken vanuit het perspectief van zorgvragers, die een rolstoelgeschikte woning nodig hebben. Dit is een gemiste kans. Te meer, omdat het hier gaat om een urgent probleem. Wij vragen met deze brief aandacht voor deze groep inwoners van Nijmegen en doen een aantal concrete adviezen.

Een probleem met hoge urgentie

Voor mensen met een (zware) fysieke beperking is het concept van Fokus het beste dat in Nederland bestaat op het gebied van zelfstandig wonen. Voor de bewoners van een Fokus-project is er op afroep 24-uurs ondersteuning mogelijk bij algemeen dagelijkse levensverrichtingen, zoals aankleden, douchen, toiletgang en dergelijke.
Nu is het geval dat Fokus, en dat is een landelijke trend, bij steeds meer mensen de zorg opzegt. In Nijmegen is dat bij 4 cliënten gebeurd, die ieder een bovengemiddelde zorgvraag hebben. Zij zijn gesommeerd om binnen twee maanden hun woning te verlaten, anders worden er juridische stappen tegen hen ondernomen. Dit heeft een enorme impact op betrokkenen.
Te meer, omdat een goed alternatief ontbreekt. Cliënten die bereid zijn om te verhuizen, omdat ze hun zorg zelf willen regelen middels een pgb, kunnen dit niet omdat er geen geschikte woningen voor hen beschikbaar zijn. Dit heeft niet alleen te maken met de krapte van het aanbod rolstoeltoegankelijke woningen, maar ook met de eisen waar deze woningen aan dienen te voldoen voor deze categorie mensen met een grotere zorgvraag. Voor die twee aspecten vragen wij aandacht bij het afsluiten van prestatieafspraken met corporaties.

Handboek voor Toegankelijkheid

Inhoudelijk onderschrijven wij de richtlijnen van het Handboek voor Toegankelijkheid. Wij adviseren echter om deze richtlijnen aan te vullen. Op dit moment staan er alleen richtlijnen in die gelden voor personen in een handbewogen rolstoel of een scootmobiel. Daarbij wordt ervan uit gegaan dat een scootmobiel alleen buiten wordt gebruikt, waarbij degene die gebruik maakt van de scootmobiel nog in staat is om over te stappen in een rolstoel, om daarmee de woning binnen te gaan. In werkelijkheid bestaat er veel meer diversiteit.

Daarom pleiten we ervoor een aantal categorieën van mensen met een mobiliteitsbeperking toe te voegen:

- een persoon met een standaard elektrische rolstoel;
- een persoon met een extra lange en extra brede elektrische rolstoel;
- een persoon met een besturingscomputer of beademingsapparatuur op de rolstoel;
- een persoon met een indicatie voor 24-uurszorg, bijvoorbeeld in verband met beademing;
- een persoon die gebruik maakt van een rolstoel en een plafondlift of een verrijdbare lift;
- een meerpersoonshuishouden met meerdere personen in een rolstoel en meerdere andere hulpmiddelen.

Voor iedere categorie gelden specifieke richtlijnen waar we rekening mee dienen te houden, bijvoorbeeld als het gaat om de ruimte die nodig is om te manoeuvreren.

Huisvestingsverordening 2020

Gebaseerd op boven genoemde categorieën bewoners hebben wij de volgende aanvullende adviezen op bijlage 2R van de Huisvestingsverordening, die richtlijnen bevat voor levensloopgeschikte woonruimten en rolstoelgeschikte woonruimten:

- *draaicirkels in het gehele huis: houd extra rekening met de draaicirkels van elektrische rolstoelen, bijvoorbeeld met beademingsapparatuur of besturingsapparatuur achterop de rolstoel;*
- *draaicirkels in de slaapkamer en de badkamer: houd rekening met de draaicirkels van*
- *plafondliften en verrijdbare tilliften, dit kost extra ruimte, zeker wanneer de rolstoel ook nog tussen het bed en de badkamer in gestationeerd moet kunnen worden voor de transfers;*
- *slaapkamer: houd in de slaapkamer rekening met de extra ruimte die nodig is voor een bed van 120 cm / 140 cm breed, met een vendletsysteem, tenminste 1 nachtkastje dat naast het bed moet kunnen staan en dat er ruimte moet zijn om aan een kant van het bed een beademingsapparaat neer te kunnen zetten. In een meerpersoons huishouden met meerdere gezinsleden met een handicap is er extra ruimte nodig voor meer aangepaste bedden;*
- *slaapkamer: voor hulpverleners is het belangrijk dat zij aan beide zijden van een (aangepast) bed moeten kunnen staan om zorg te kunnen verlenen. Hier moet voldoende ruimte voor zijn. Met name omdat cliënten, naarmate zij ouder worden en hun handicap zwaarder kan worden, moeite kunnen krijgen met het zichzelf zelfstandig omdraaien in bed;*
- *wanneer een bewoner een aangepast bed met een vendletsysteem nodig heeft is er ook extra ruimte nodig, zoals in een berging, om deze lakens na het wassen uit te hangen, omdat ze volgens de gebruiksvoorschriften niet in de droger mogen;*
- *wanneer er sprake is in een woning van twee of meer slaapkamers is een tweede toilet nodig. Dit toilet hoeft niet aangepast te zijn.*

Eerder advies staat nog overeind

*We hebben als Zelfregiecentrum in 2018 gereageerd op het coalitie-akkoord 2018-2022. In hoofdstuk 4 (bouwen aan een aantrekkelijke stad) van dit akkoord staat: Tot 2022 circa 400 sociale huurwoningen erbij. Dit naast de eerdere doelstelling van 1600 sociale huurwoningen. Wij schreven toen: "*ons advies is om 20 procent van de te bouwen woningen te reserveren

voor personen die niet terecht kunnen in een reguliere aangepaste woning, bijvoorbeeld omdat een extra, grote/brede/lange rolstoel hebben, ze extra ruimte nodig hebben voor aanpassingen in huis of omdat de verzorging extra ruimte nodig heeft.**“**
“Denk bijvoorbeeld aan cliënten die hulpverleners in de directe nabijheid nodig hebben, ook ‘s nachts, omdat ze ademhalingsondersteuning nodig hebben. En ze direct hulp nodig hebben wanneer hun beademingsapparaat uitvalt.
We willen graag dat iedereen zo lang mogelijk zelfstandig thuis kan blijven wonen. En dat er een alternatief mogelijk is voor personen die anders naar een instelling moeten voor zorg die ze prima zelf kunnen organiseren.”
Wij staan hier nog steeds achter. Ons advies is om in samenwerking met de rolstoeltoewijzingscommissie in kaart te brengen wat de behoefte is aan sociale huurwoningen die rolstoeldoorgankelijk zijn voor mensen met een grotere zorgvraag, en hier ook het JMG bij te betrekken.

Inmiddels zijn begonnen met een onderzoek onder de rolstoelgebruikers van rolstoe/rolstoelplus woningen ism HAN opl. ERGOTHERAPIE.

DAARNAAST WILLEN WE U DE FILM DIE GEMAAKT IS VOOR Amsterdam Dromen over Wonen. Onder de aandacht brengen. https://youtu.be/8fhIbMxakfA

Met vriendelijke groet,
Jan Troost, projectleider Toegankelijkheid
Jos Kersten, directeur Zelfregiecentrum Nijmegen
Guus de Rooy (oa lid woonadviescommissie Nijmegen)